

EL PROJECTE: “L’ENQUESTA ALS MUNICIPIS”

Director: Jaume Magre

Fundació Carles Pi i Sunyer

PROJECTE “ENQUESTA ALS MUNICIPIS”

1. DESCRIPCIÓ GENERAL DEL PROJECTE

El món local català ha estat tradicionalment una de les estructures institucionals més rellevants dins del nostre sistema polític, tant des de la vessant de “prestador de serveis” com des de la perspectiva més estrictament vinculada a la representativitat i legitimitat democràtica. Al llarg d'aquests vint i cinc anys d'ajuntaments democràtics, el mapa local s'ha configurat com una realitat complexa i dinàmica, on la informació acostuma a ser molt fragmentada.

La importància dels municipis dins del nostre sistema i la manca de fonts d'informació comprensives que recullin un gran ventall d'aspectes vinculats a la vida municipal, plantegen la necessitat de crear una eina flexible i d'ampli abast, que faciliti la recerca i que esdevingui un instrument de millora des dels propis ens locals. L'enquesta als municipis es configura com un mecanisme de recopilació sistemàtica d'informació sobre la realitat municipal al servei dels municipis, de les autoritats supramunicipals, del legislador autonòmic i estatal i de la comunitat científica.

L'enquesta s'articula en quatre grans blocs que incorporen un ampli ventall d'aspectes de la vida municipal. El primer recull una bateria de preguntes sobre l'organització política i administrativa municipal i els mecanismes d'informació i participació ciutadana ; el segon bloc, tracta sobre els ens instrumentals locals, el tercer, les polítiques públiques i sobre els serveis municipals i finalment, el quart apartat fa referència al pressupost municipal.

La planificació inicial preveu lliurar l'enquesta dos cops al llarg de cada mandat amb una periodicitat aproximada de dos anys. D'aquesta manera, es tancarà un procés cíclic que ens facilitarà la detecció dels canvis que es produeixin al començament de cada mandat i durant el seu desenvolupament i que garantirà, en conseqüència, la contínua actualització de la informació.

1.1. Objectius

L'enquesta pretén recopilar informació sobre la realitat municipal de manera sistemàtica sobre un ampli conjunt de temàtiques. Aquesta informació es vessarà en un suport informàtic que faciliti la seva consulta per part dels ajuntaments participants, els ens supramunicipals, els investigadors de la matèria i d'altres ens col·laboradors que puguin incorporar-se al procés al llarg de la posada en funcionament del projecte.

La construcció del sistema d'accés a la informació preveurà mecanismes que garanteixin l'anonimat dels Ajuntaments participants. En concret, les dades es facilitaran atenent a una sèrie de perfils d'usuaris i de municipis que permetin la comparació però no la identificació directa dels ajuntaments participants. Pel que fa als perfils d'usuari, existiran diferents tipus en funció de l'origen, del motiu de la consulta i de la finalitat de la cerca. Cadascun dels diferents perfils previstos podrà accedir a un nivell d'informació diferent. En principi, es preveu que els ajuntaments participants puguin accedir a les pròpies dades lliurement, i a les d'un grup de municipis, compostat per un mínim de tres ens, triats en funció d'unes característiques, fonamentalment composades per trams poblacionals i fixades amb anterioritat. Pel que fa als ens supramunicipals, podran accedir a totes les dades però per intervals de comparació sense atribuir-les a cap ens en concret. Aquest mateix estatut de funcionament, serà aplicable als investigadors, tot i que, sempre que els municipis així ho autoritzin, els acadèmics i personal de recerca podrien tenir accés a dades més concretes que permetessin la identificació dels ens. Finalment, els administradors del programa podran accedir a totes les dades, però només amb finalitats de gestió de la base i no podent utilitzar aquestes dades amb cap altre objectiu.

2. PROGRAMACIÓ TEMPORAL

2.1 Fase 0: Redacció de l'enquesta, l'univers d'estudi i el disseny de la mostra i la prova pilot

2.1.1. Redacció de l'enquesta

Aquesta fase inicial ja s'ha dut a terme i, per tant, no serà necessari incloure-la en la previsió de calendari. És important aclarir que la versió definitiva ha estat redactada al llarg d'un període prolongat i s'hi han incorporat les aportacions de diversos experts especialitzats en les matèries incloses. L'enquesta ha estat estructurada en quatre grans blocs:

I.- Estructura i funcionament de l'Ajuntament.

La primera part fa referència a l'estructura municipal i, més concretament, a la composició i funcionament de l'organització política i administrativa de cada corporació. En segon lloc, s'inclouen un conjunt de preguntes que fan referència als mecanismes de participació i informació ciutadana. Concretament, es formulen preguntes sobre els diferents òrgans complementaris i consells sectorials.

II.- Ens instrumentals, cooperació col·laboració i coordinació administrativa

Aquest segon apartat pretén identificar el mapa d'ens instrumentals locals. L'objectiu no és només de caire quantitatiu, sinó que es portarà a terme una anàlisi acurada de la seva estructura i finalitats.

III.- Serveis Públics

El tercer bloc està format per un important gruix de preguntes que fan referència als serveis públics municipals, especialment a les formes de gestió i a les polítiques públiques. També es realitzen preguntes sobre els mitjans de comunicació locals, les oficines de gestió i informació ciutadana i el seu estat de digitalització.

IV.- El pressupost municipal

L'objectiu principal d'aquest bloc és obtenir informació de la situació econòmica i financera municipal. Les preguntes incloses pretenen aconseguir informació sobre les actuacions municipals en matèria de gestió pressupostària o qualsevol dels aspectes que la integren.

Els municipis han de lliurar informació econòmica a diferents administracions i nivells de govern. En aquest àmbit és on la manca de coordinació és més evident. Per aquest motiu, i per tal de no suposar una càrrega agregada pels ajuntaments, volem buscar mecanismes de col·laboració amb aquells ens que ja disposen d'aquesta informació.

2.1.2. L'univers d'estudi

La investigació inclourà els municipis de més de 10.000 habitants, segons la revisió del padró municipal de 2003 publicada per l'Institut Nacional d'Estadística, i totes les capitals de comarca encara que no arribin a aquest mínim poblacional. En total, l'univers d'estudi es compon de 115 municipis, el llistat complet dels quals apareix al capítol cinquè d'aquest projecte. Barcelona queda exclosa de l'univers d'estudi per tal d'evitar biaixos en els resultats.

2.1.3. La prova pilot

Per tal de garantir el correcte disseny del procés, es va portar a terme una prova pilot facilitant l'enquesta a un grup heterogeni de 14 municipis. En concret, el grup que va participar en la prova pilot es componia pels Ajuntaments de: Campdevàrol, Figueres, Manresa, Mataró, Mollerussa, Montbrió del Camp, Olot, Sabadell, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan de les Abadesses, Torres de Segre, Tortosa, Tossa de Mar i Tremp. Els resultats de la prova pilot van ser inclosos en el projecte, generant un mecanisme d'avaluació *ex-ante* de l'enquesta.

2.2. Fase 1: Configuració del suport tècnic de la base de dades.

Un cop recollida la informació, tindrem a l'abast un gran volum de dades de diferents temàtiques que caldrà estructurar i sistematitzar per tal de facilitar-ne la consulta. L'eina més adient és una base de dades d'ús fàcil i còmode que possibiliti un tractament convenient de les dades d'acord amb els objectius previstos.

Pel que fa a l'accés a la informació, caldrà establir diferents tipus d'usuaris en funció dels perfils dels participants i col·laboradors i de l'ús que se n'hagi de fer de les dades. Inicialment, s'ha previst la creació de quatre perfils. En primer lloc, es preveu que els ajuntaments participants puguin accedir a les pròpies dades lliurement, i a les d'un grup de municipis,

composat per un mínim de tres ens, triats en funció d'unes característiques, fixades amb anterioritat. En segon lloc, pel que fa als ens supramunicipals, podran accedir a totes les dades per intervals de comparació sense atribuir-les al municipi. Aquest mateix estatut de funcionament serà aplicable als investigadors, els quals podran disposar d'utilitats de tractament de les dades amb finalitats acadèmiques. Per últim, els administradors del programa podran accedir a totes les dades amb l'objecte de gestionar la base.

La Fundació Carles Pi i Sunyer vetllarà pel correcte ús de la informació així com per la garantia de confidencialitat de la informació aportada pels municipis.

2.3. Fase 2: Tramesa de l'enquesta.

L'enquesta es lliurarà per primer cop a l'inici de la legislatura a tots els Ajuntaments inclosos en l'univers d'estudi (115 municipis). L'enquesta es trametrà dos cops al llarg de cada mandat, amb un interval aproximat entre trameses de dos anys, per tal de garantir l'actualització de la informació.

D'altra banda, i amb l'objecte de facilitar el procés de resposta, existirà un equip de suport que vetllarà per tal que el major nombre de preguntes sigui respost de manera adient i homogènia, evitant així asimetries en la informació que desvirtuaria els resultats finals del projecte. Tanmateix, l'equip tècnic de l'Observatori completarà totes aquelles dades que estiguin a la seva disposició. Els municipis hauran d'omplir aquells camps que romanguin buits i validar, ampliar i modificar, si s'escau, la informació ja inclosa a l'enquesta.

2.4. Fase 3: Recollida i sistematització de les respostes.

Donada la heterogeneïtat de l'univers d'estudi, bona part de la informació haurà de ser tramesa en paper i introduïda manualment a la base de dades, tot i això s'intentarà que, en la mesura de les utilitats que ofereixi la base de dades, per exemple connexió on-line via internet, part de la tasca de recollida de dades es pugui dur a terme des dels propis municipis. En aquest sentit, cal preveure els recursos tècnics necessaris.

2.5. Fase 4: Accés a la informació i consulta

Per tal de garantir l'anonimat dels ens locals i evitar possibles usos impropis de la informació vessada a la base de dades, s'establirà un protocol de funcionament mitjançant l'establiment de perfils d'usuari adaptats a les diferents necessitats. Per tal de sistematitzar aquest sistema de funcionament es faran servir les eines oportunes (claus d'accés, dígit de control...). La naturalesa de la consulta haurà de respectar les utilitats previstes per a cada perfil d'usuari, d'acord amb les definicions contingudes a l'epígraf 2.2 d'aquest projecte.

Aquells treballs i estudis acadèmics o de qualsevol naturalesa que hagin utilitzat la informació de la base de dades de l'observatori hauran d'esmentar-ho expressament.

3. CALENDARI DE DESENVOLUPAMENT

Fase 1: Configuració del suport tècnic de la base de dades

Aquesta fase es desenvoluparia de maig a juliol de 2004. Constaria de:

- Disseny de l'autocumplimentable i dels formularis que compondran la tramesa
- Creació de la base de dades
- Disseny dels perfils d'usuari

Fase 2: Tramesa de l'enquesta

Tot i que a tall de prova es podrien començar a enviar enquestes a alguns municipis abans del mes de juliol de 2004, donat el calendari electoral, seria recomanable esperar al setembre. La fase de lliurament s'estendria fins el 30 de gener de 2005. En qualsevol cas, al llarg d'aquest període es durà a terme una intensa recerca per tal d'obtenir informació i facilitar així la tasca dels ajuntaments. En definitiva, es tracta de no demanar informació que ja es troba disponible en qualsevol suport de caire públic.

Fase 3: Recollida i sistematització de les respostes.

Atesa la complexitat del mapa municipal català, aquesta fase, que començaria immediatament després del lliurament de les primeres enquestes, pot estendre's al llarg dels primers sis mesos, és a dir, de setembre 2004 a febrer de 2005. En qualsevol cas, la sistematització de les dades es portarà a terme a mesura que arribin les respostes amb l'objecte de que la base de dades pugui ser operativa des dels inicis.

Fase 4: Accés a la informació i consulta

Mitjançant els perfils d'usuari que es defineixen a l'epígraf 2.2 del projecte, els ajuntaments, els ens participants i els acadèmics podran accedir a la informació d'acord amb els paràmetres d'anonimat establerts.

4. ELS MUNICIPIS

Els municipis inclosos a l'univers d'estudi són els següents:

- 1 Amposta
- 2 Arenys de Mar
- 3 Argentona
- 4 Badalona
- 5 Badia del Vallès
- 6 Balaguer
- 7 Banyoles
- 8 Barberà del Vallès
- 9 Berga
- 10 Bisbal de l'Empordà (La)
- 11 Blanes
- 12 Borges Blanques (Les)
- 13 Calafell
- 14 Caldes de Montbui
- 15 Calella
- 16 Cambrils
- 17 Canet de Mar
- 18 Canovelles
- 19 Cardedeu
- 20 Castellar del Vallès
- 21 Castelldefels
- 22 Cerdanyola del Vallès

| | |
|----|-------------------------------|
| 23 | Cervera |
| 24 | Corbera del Llobregat |
| 25 | Cornellà de Llobregat |
| 26 | Deltebre |
| 27 | Esparreguera |
| 28 | Esplugues de Llobregat |
| 29 | Falset |
| 30 | Figueres |
| 31 | Franqueses del Vallès (Les) |
| 32 | Gandesa |
| 33 | Garriga (La) |
| 34 | Gavà |
| 35 | Girona |
| 36 | Granollers |
| 37 | Hospitalet del Llobregat (L') |
| 38 | Igualada |
| 39 | Llagosta (La) |
| 40 | Lleida |
| 41 | Lliçà d'Amunt |
| 42 | Lloret de Mar |
| 43 | Malgrat de Mar |
| 44 | Manlleu |
| 45 | Manresa |
| 46 | Martorell |
| 47 | Masnou (El) |
| 48 | Mataró |

| | |
|----|--------------------------|
| 49 | Molins de Rei |
| 50 | Mollerussa |
| 51 | Mollet del Vallès |
| 52 | Montblanc |
| 53 | Montcada i Reixac |
| 54 | Montornès del Vallès |
| 55 | Móra d'Ebre |
| 56 | Olesa de Montserrat |
| 57 | Olot |
| 58 | Palafrugell |
| 59 | Palamós |
| 60 | Palau-solità i Plegamans |
| 61 | Parets del Vallès |
| 62 | Piera |
| 63 | Pineda de Mar |
| 64 | Pont de Suert (El) |
| 65 | Prat de Llobregat (El) |
| 66 | Premià de Mar |
| 67 | Puigcerdà |
| 68 | Reus |
| 69 | Ripoll |
| 70 | Ripollet |
| 71 | Roses |
| 72 | Rubí |
| 73 | Sabadell |
| 74 | Salou |

| | |
|-----|--------------------------|
| 75 | Salt |
| 76 | Sant Adrià de Besòs |
| 77 | Sant Andreu de la Barca |
| 78 | Sant Boi de Llobregat |
| 79 | Sant Carles de la Ràpita |
| 80 | Sant Celoni |
| 81 | Sant Cugat del Vallès |
| 82 | Sant Feliu de Guíxols |
| 83 | Sant Feliu de Llobregat |
| 84 | Sant Joan Despí |
| 85 | Sant Just Desvern |
| 86 | Sant Pere de Ribes |
| 87 | Sant Quirze del Vallès |
| 88 | Sant Sadurní d'Anoia |
| 89 | Sant Vicenç dels Horts |
| 90 | Santa Coloma de Gramenet |
| 91 | Santa Coloma de Farners |
| 92 | Santa Perpètua de Mogoda |
| 93 | Seu d'Urgell (La) |
| 94 | Sitges |
| 95 | Solsona |
| 96 | Sort |
| 97 | Tarragona |
| 98 | Tàrrrega |
| 99 | Terrassa |
| 100 | Tordera |

- 101 Torelló
- 102 Torredembarra
- 103 Tortosa
- 104 Tremp
- 105 Vallirana
- 106 Valls
- 107 Vendrell (El)
- 108 Vic
- 109 Vielha e Mijaran
- 110 Viladecans
- 111 Vilafranca del Penedès
- 112 Vilanova del Camí
- 113 Vilanova i la Geltrú
- 114 Vila-seca
- 115 Vilassar de Mar